

Cultura

CÒMIC

Surt a la venda el fons del dibuixant Enric Sió

Els originals es poden adquirir a través d'una web i es publicaran noves edicions de l'obra de l'artista

TONI VALL * BARCELONA

Enric Sió i Guardiola, nascut a Badalona l'any 1942 i mort prematurament a Barcelona a causa d'un vessament cerebral l'any 1998, és sens dubte un nom fonamental de la història del còmic a casa nostra. Quan aquest era un art sense consideració de gran art, quan s'associava únicament a l'entreteniment popular i poc transcendent, Sió va dedicar-li els millors anys de la seva vida per trencar motlles i barreres. Amb les que sens dubte són les seves creacions més populars, *Mara* i *Aghardi*, va trencar les normes narratives de la vinyeta, va injectar avantguarda pop a la narració i va convertir l'estètica en missatge.

Malgrat els seus indiscutibles mèrits i aportacions, Enric Sió no ha rebut ni a Catalunya ni a Espanya el reconeixement que es mereix. "El més important de la figura de Sió és la seva reivindicació de l'autor de còmic com a artista i fins i tot com a intel·lectual. Als anys seixanta i setanta, quan els dibuixants de patufets o tebeos no tenien cap prestigi social i estaven mal pagats, ell reivindicava la seva feina com a tan important com la de qualsevol altra art creativa". Així sintetitza Jordi Riera la figura i rellevància de Sió. Riera és un dels més documentats experts en la seva obra. És, a més, el comissari de l'exposició sobre l'artista que es va fer a Badalona l'any 2019 i l'autor de *Sió, el dibuixant que va trencar motlles*, el catàleg que l'acompanyava.

El cas que ens ocupa afecta el fons d'originals de còmic de Sió. El dibuixant es va preocupar de guardar-los (aproximadament un miler) i en morir va quedar en mans de la seva dona, Carmen Amorós, que va dedicar esforços a classificar i conservar el fons, però no va poder

donar-li la difusió que hauria volgut i va morir l'any 2017. És la seva última parella, Rafael Vila, qui s'ha encarregat d'aquesta tasca. "A la Carmen li hauria agradat injectar-li valor, aconseguir que Sió fos finalment reconegut a casa seva com es mereix", destaca Vila.

Originals a la Biblioteca

El que va fer primer Vila va ser intentar que el fons fos adquirit per l'arxiu Lafuente de Santander, que ho va declinar perquè pertany al moviment pop i no pas al seu tema d'interès prioritari, l'underground barceloní. Sí que hi va respondre afirmativament la Biblioteca de Catalunya, que va comprar un total de cent trenta-quatre originals i a més a més va ser receptora de l'arxiu particular de Sió –llibres, fotografies, llibretes amb dibuixos, esbossos i documentació diversa– que va ser cedit. Sílvia Ferrer, directora de la unitat gràfica de la Biblioteca de Catalunya, explica que no van poder adquirir el fons complet bàsicament per un motiu econòmic, però també fa altres precisions: "El plantejament de la Biblioteca és adquirir una representació de l'obra dels diferents il·lustradors catalans, que sigui assumible a nivell de tractament, conservació, espai per a la institució. És evident que s'ha d'intentar no disgregar gaire els fons dels diferents artistes, però finalment l'important és que l'obra en el seu conjunt sigui fàcilment accessible per al ciutadà des de qualsevol institució on es conservi".

En aquest sentit, la intenció de la Biblioteca coincideix amb la de Vila, que fa èmfasi també en el fet que el fons mereixia ser valorat amb equanimitat i coneixement de causa, ja que això també forma part de les seves intencions principals: fer valer l'obra de Sió, donar-li la cate-

goria artística que mereix i difondre-la al màxim.

No és fins l'any passat que Vila entra en contacte amb l'empresa ECC Arte y Coleccionismo, especialitzada en la venda d'originals de còmic i la publicació de noves edicions antològiques de destacats títols i autors. Els seus dos responsables, Beni Rouse i Daniel Navarro, han acordat amb Vila posar a la venda –a través de la seva pàgina web i també de fires de col·leccionisme– els originals del fons perquè puguin formar part de col·leccions particulars d'amants de l'obra de Sió i del còmic en general. No sense abans fer una completa digitalització de tots els originals per poder procedir a l'edició dels llibres oportuns que permetin “fer justícia a la grandesa artística de l'autor”.

A més a més del fons de 900 originals adquirit, ECC també ha fet recerca dels que estan en mans privades per poder reconstruir íntegrament les publicacions i poder-les reeditar amb la màxima qualitat de reproducció possible. Un exemple és *Gholó*, que la Biblioteca de Catalunya va comprar el 2020 –després de l'operació abans descrita– amb motiu del centenari de Joan Perucho, ja que l'autor de *Les històries naturals* n'és el protagonista.

La recomanació d'Umberto Eco

El fons conté obra coneguda –*Mara* i *Aghardi* sobretot–, però també molta d'inèdita a casa nostra i, en canvi, publicada a França i Itàlia, on Sió va gaudir d'una molt bona acollida. Jordi Riera precisa les dates: “El 1974 es trasllada a Milà. A Itàlia ja era conegut perquè col·laborava molt amb la revista *Linus* –*Mara* s'hi va publicar– gràcies a la recomanació d'Umberto Eco. El febrer del 1977, Sió es trasllada a viure i a

Museus
El MNAC i la Biblioteca de Catalunya han comprat originals d'Enric Sió

Premis
L'autor badaloní va rebre el premi Yellow Kid al millor dibuixant

treballar a París i l'abril del 1979 torna a Catalunya”.

Navarro i Rouse, molt bons coneixedors de la història del còmic, posen l'accent en aquesta circumstància i destaquen que a l'estranger és força més reconegut que aquí. Disposen, per exemple, dels originals de *Lord Shark*, publicada originalment al *Corriere dei ragazzi*. Un editor italià ja s'ha interessat en adquirir-ne els drets. Un exemple d'aquest reconeixement forà és el premi Yellow Kid del 1971 al millor dibuixant estranger atorgat en el marc del Saló del Còmic de Lucca (Itàlia), un dels guardons més prestigiosos del món de la historieta. Riera contextualitza aquesta realitat: “Als primers anys setanta Sió va

aconseguir ser una figura pública coneguda a Catalunya, un objectiu gens fàcil d'aconseguir per a un dibuixant de còmics. L'entrevistava la premsa amb normalitat i era un membre més de la Gauche Divine –i parella de Guillermina Motta, la seva musa inspiradora per a la protagonista d'*Aghardi*–. El problema és que el país encara era franquista, i li va quedar petit. Volia que la censura no destrossés les seves obres i creia que mereixia una millor retribució econòmica per la seva feina. Quan li va arribar un contracte per fer un llibre a Itàlia, no va dubtar-ho”.

Tant els responsables d'ECC com Riera coincideixen en valorar com a necessària l'edició de nous volums

que donin sortida al fons dels originals i, alhora, prestigiïn la figura de Sió. Què seria el més urgent? A criteri de Riera, tindria molt d'interès fer una recopilació del Sió psicodèlic i pop (anys 1967-1969), i una edició comentada de *Mis miedos* seria una molt bona idea. D'aquesta obra tan decisiva de Sió n'hi ha una publicació recent –però parcial– inclosa en el catàleg de l'exposició que li van dedicar a la Semana Negra de Gijón l'any 2016. Rouse i Navarro recalquen un cop més que amb el bon material que tenen vetllaran perquè les noves edicions que es facin tinguin una qualitat excel·lent, ja que, assenyalen, les edicions recents d'*Aghardi* el 2013 i de *Mara* el 2015 no poden presumir d'haver aconseguit una òptima reproducció de l'obra, pel fet que es reproduïa a partir de les pàgines de les revistes i còmics de l'època i no a partir dels originals de què ara disposen.

La vigència de Sió

¿Té vigència Sió avui? Totes les veus consultades ho tenen claríssim: sí! Rafael Vila destaca que l'interès per la seva figura està fora de dubtes. A més de l'exposició de Badalona, també es va poder veure obra seva a la mostra *Liberxina. Pop i nous comportaments artístics (1966-1971)* la temporada 2018-2019 al MNAC. De fet, el mateix Museu Nacional va comprar-ne un parell d'originals per dipositar-los al seu fons. El nom de Sió també era destacat a l'exposició del 2019 a La Virreina sobre la històrica sala Aixelà. Jordi Riera insisteix també en la reivindicació de l'actualitat de Sió: “El que em va agradar més de la repercussió de la mostra a Badalona va ser que persones de poc més de vint anys em van comentar que no coneixen la seva obra però que els havia interessat molt el que havien vist”. —

01. El dibuixant Enric Sió en una imatge d'arxiu. FONS PARTICULAR ENRIC SIÓ
02. Una pàgina original del còmic *Mara*. ECC ARTES Y COLECCIONISMO 03 i 05. Dues pàgines de la sèrie *Aghardi*, en què la protagonista està inspirada en la cantant Guillermina Motta. ECC ARTES Y COLECCIONISMO 04. Enric Sió treballant al seu estudi. FONS PARTICULAR ENRIC SIÓ
06. Diversos originals del dibuixant badaloní conservats per Rafael Vila. PERE VIRGILI